

КОВАЧ

Валерія Омелянівна — доктор наук з державного управління, провідний науковий співробітник відділу ядерно-фізичних технологій ДУ «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України», голова Ради молодих вчених НАН України

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ НАН УКРАЇНИ

Добрий день, шановні учасники Загальних зборів!
Сьогодні хотіла б коротко ознайомити вас з діяльністю Ради молодих вчених НАН України.

Спочатку назву склад Ради молодих вчених НАН України 3-го скликання. Це ті люди, які адвокують права молодих вчених НАН України і намагаються вирішувати проблемні питання, з якими стикається молодь. Отже, голова Ради — я, Валерія Ковач; перший заступник — Володимир Артемчук; три заступники по секціях: по I Секції — Олександр Волков; по II Секції — Сергій Солопан; по III Секції — Веста Малолітнева; секретар Ради — Степан Кирилюк. Члени Ради: Олена Атласюк, Кирило Савченко, Олександр Дубіковський, Кирило Стародубець, Оксана Маньковська, Дарина Соколова, Дімітрій Ніколайчук, Олександр Головка, Олексій Семко. Асоційовані члени: Олександр Дуброва, Олександр Малишев, Сергій Шваб.

Основними напрямками діяльності Ради молодих вчених НАН України є такі:

- налагодження та розширення зв'язків між Радою молодих вчених НАН України та радами молодих вчених установ нашої Академії та інших наукових організацій;
- проведення різноманітних заходів під егідою Ради (конкурси, конференції, семінари, тренінги, воркшопи, заходи зі сприяння підвищенню кваліфікації молодих вчених), підтримка заходів, організованих радами молодих вчених відділень та установ НАН України;
- сприяння розвитку міжнародної співпраці (спільні проекти, стажування, наукові обміни);
- фандрайзинг — пошук та залучення спонсорської підтримки для реалізації ініціатив Ради;
- організація заходів, спрямованих на популяризацію науки та професії науковця, створення позитивного іміджу вченого у суспільстві.

За ініціативою Ради молодих вчених НАН України організовано проведення розширених засідань з радами відділень НАН України з метою налагодження більш тісної комунікації між

молодими науковцями Академії, складено орієнтовний графік проведення цих засідань. На сьогодні вже відбулися три такі зустрічі: з Відділенням літератури, мови та мистецтвознавства, Відділенням фізико-технічних проблем матеріалознавства та Відділенням загальної біології.

Рада молодих вчених НАН України створила свій сайт (<https://ysc-nasu.org.ua/>) та сторінку у соціальній мережі «Фейсбук», продовжує розвивати власний телеграм-канал, який має вже майже 2 900 підписників. Використання цих інформаційних ресурсів сприяє поширенню інформації про діяльність Ради, дозволяє активніше популяризувати науку серед молоді, презентувати свої досягнення, розвивати комунікаційні зв'язки, ефективніше шукати партнерів для колективних міжнародних досліджень тощо.

Для оптимізації роботи Ради молодих вчених НАН України і, відповідно, контролю за виконанням поставлених завдань створено такі робочі групи:

- з підготовки та організації конкурсу «Кращий молодий науковець Академії», який планується провести під патронатом Президії НАН України до 105-річчя Національної академії наук України;
- зі створення онлайн-платформи для підтримки досліджень молодих вчених НАН України;
- з розроблення положення та дизайну грамоти Президії НАН України та Ради молодих вчених НАН України. Цю відзнаку вже затверджено Президією НАН України. Окрема нагорода саме для молодих вчених Академії має сприяти розвитку напряму зі створення бренду молодого науковця;
- з організації курсів з вивчення англійської мови;
- з організації та проведення конференцій, семінарів, воркшопів та інших наукових заходів.

Як уже зазначалося, Рада молодих вчених НАН України приділяє велику увагу налагодженню контактів з радами молодих вчених закордонних наукових установ та наукових центрів різних країн. У відповідь на наше за-

прошення до співпраці ми вже отримали листи від польських, німецьких, литовських, чеських колег з пропозиціями щодо розширення співробітництва.

Члени Ради молодих вчених НАН України беруть активну участь у різних заходах, які допомагають репрезентувати нашу діяльність та встановлювати робочі контакти з іноземними партнерами, зокрема у панельній дискусії з обговорення поточного стану науково-технологічної сфери та розвитку українсько-німецького співробітництва, яка відбулася в червоному корпусі Київського національного університету імені Тараса Шевченка, зустрічі з представниками Ради молодих вчених Польської академії наук на чолі з віцепрезиденткою ПАН пані Наталією Собчак, зустрічі з членами Національної академії наук США, з представництвом ПАН в Україні, зі співробітниками Форин-офісу – зовнішньополітичного відомства Великої Британії тощо.

Одним з головних напрямів роботи Ради молодих вчених НАН України є створення у суспільстві позитивного іміджу молодого вченого Академії. Ми хочемо, щоб професія науковця стала престижною і популярною, прагнемо створити бренд «молодий вчений». Однак для досягнення цієї мети передусім потрібно з'ясувати, з якими саме проблемами стикаються молоді науковці і що може стати на заваді успішному розвитку їхньої кар'єри в НАН України. Тому Рада ініціювала анонімне опитування молодих вчених, метою якого було більш глибоко зрозуміти проблеми наукової молоді Академії, кластеризувати їх і на основі аналізу отриманих результатів шукати найбільш ефективні рішення виявлених проблем.

В опитуванні взяли участь 185 молодих вчених з різних установ НАН України. Запитання стосувалися рівня підтримки молоді з боку дирекції установи; режиму роботи молодого вченого в установі; рівня оплати праці молодого вченого відносно посадового окладу; наявності додаткового заробітку; участі у роботі за різними науковими тематиками.

Проаналізувавши результати опитування, ми виокремили низку найбільш актуальних проблем,

які постають сьогодні перед науковою молоддю Академії, а саме:

- 1) низький рівень оплати праці;
- 2) неналежні умови праці в корпусах та лабораторіях — відсутність ремонтів у робочих приміщеннях, відсутність опалення, аварійний стан інфраструктури установи, застаріле або навіть несправне обладнання;
- 3) неможливість виїзду за кордон для участі у міжнародних наукових проектах, спільних наукових дослідженнях, міжнародних програмах, конференціях, семінарах, виставках, з метою укладання міжнародних договорів тощо. Для вирішення цього питання наша Рада спільно з Радою молодих вчених МОН України підготувала лист (№ 1797 від 09.03.2023 р.) з проханням про надання дозволу на короткостроковий виїзд за кордон науковим та науково-педагогічним працівникам під час воєнного стану та з пропозицією законодавчо закріпити механізм такого виїзду. У відповідь ми отримали листи від МОН України та Державної прикордонної служби України, в яких зазначено, що вони готові розглянути це питання в разі надходження до них на опрацювання проектів відповідних нормативно-правових актів. Тому наступним кроком буде відправлення листа з цими пропозиціями до Міністерства економіки України;
- 4) неможливість проходження процедури захисту дисертацій, що пов'язано з реформами

МОН України та інтеграцією освітньо-наукової програми на здобуття ступеня доктора філософії. Рада молодих вчених НАН України вже відправила лист (№ 11\2023 від 25.04.2023 р.) з пропозиціями, які, на нашу думку, дозволять підвищити якість дисертаційних робіт, оскільки науковці матимуть можливість доопрацювати свої дисертації, а також дадуть змогу захиститися здобувачам, які закінчили неакредитовані освітньо-наукові програми;

5) використання коштів молодіжних грантів не як додаткових виплат, а як основної заробітної плати, повний контроль з боку дирекції установи над використанням цих коштів;

6) нехтування думкою молодих вчених у питаннях делегування претендентів для участі в різних конкурсах;

7) надмірний обсяг звітної документації;

8) забезпечення молодих вчених житлом або хоча б поліпшення умов проживання в гуртожитках (проведення ремонтів, припинення практики розселення по кілька осіб в одній кімнаті тощо).

Сподіваємося, що спільно з Президією НАН України ми зможемо консолідувати зусилля задля врегулювання нагальних проблем, які наразі турбують молодих вчених, а наша діяльність сприятиме залученню молоді до Академії і популяризуватиме науку та професію науковця.

Дякую за увагу!